

Commissie voor de
milieueffectrapportage

**Royal
HaskoningDHV**
Enhancing Society Together

anteagroup

Niet alles past overal

Een constructief twistgesprek over
Omgevingsvisie en plan-MER

Veronique Maronier – Just Verhoeven – Willemijn Smal – Pieter Jongejans
Kamerik 13 oktober 2022

Omgevingsvisie en m.e.r.

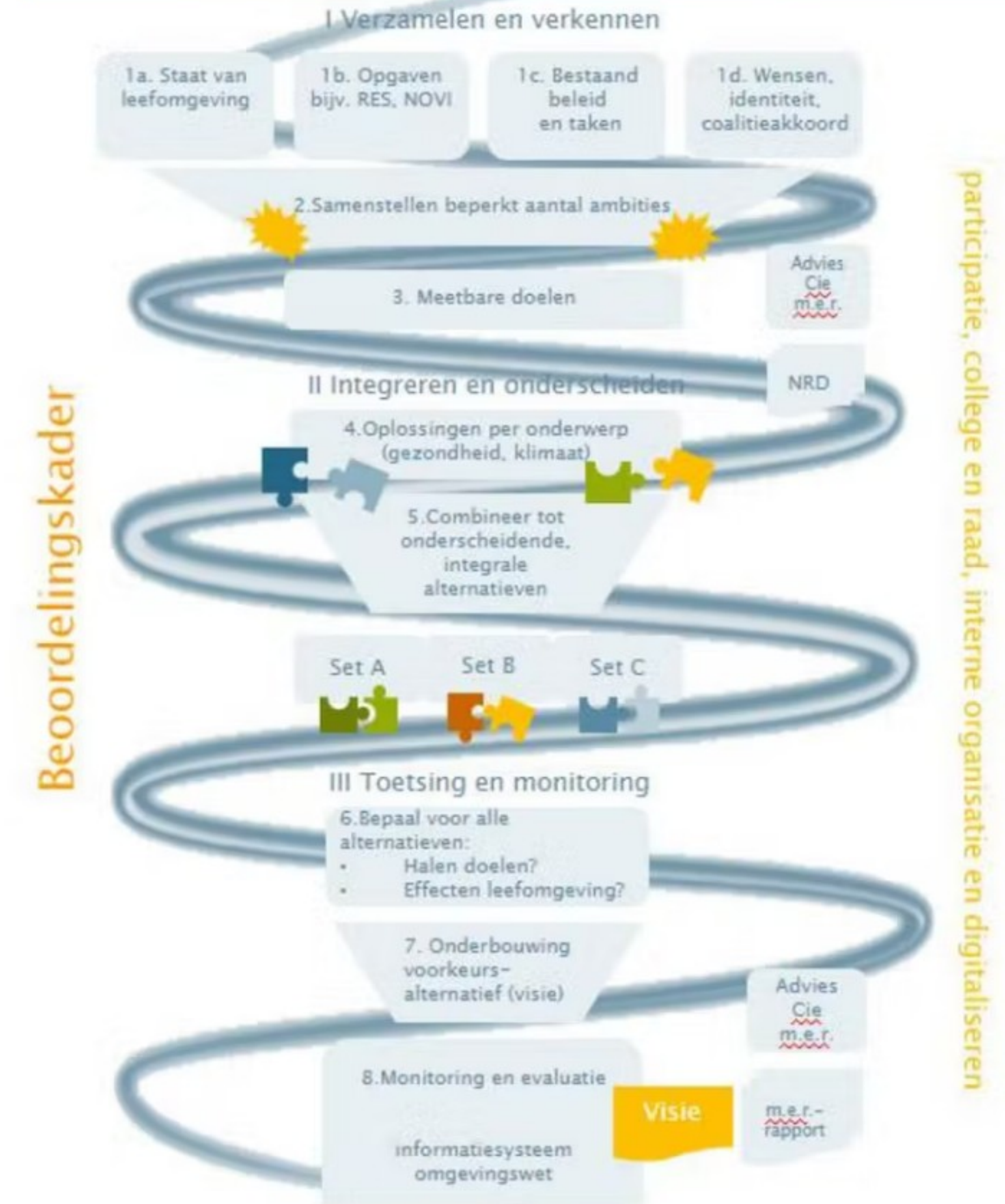
De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving. Een omgevingsvisie gaat in op de *samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.*

Praktijkproef VNG

Resultaten:

- Voor Omgevingsvisie wil je dezelfde dingen als voor m.e.r.
- M.e.r. is een maatwerk *proces* dat helpt bij visievorming
- M.e.r. doet al de volle breedte leefomgeving

Milleueffectrapportage voor omgevingsvisies Logische stappen in een iteratief proces

Omgevingsvisie en MER/OER

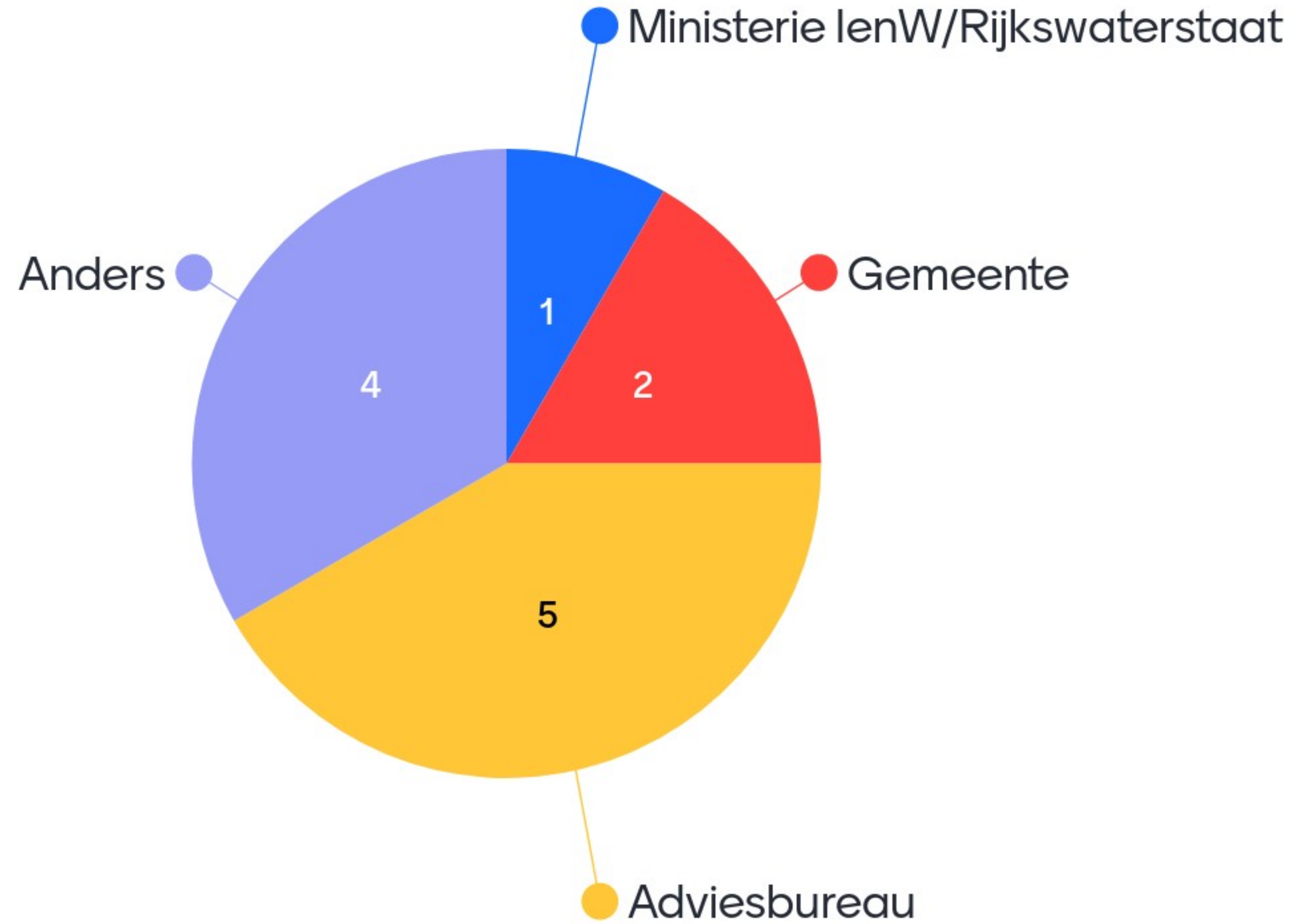
- **Nationale Omgevingsvisie (NOVI) 2016-2020** (RD, TTS, TS)
- **Provinciale omgevingsvisies 2014-heden** (8x RD, 3x TTS, 10x TS)
- **Gemeentelijke omgevingsvisies:**
 - 2017/2018 (4): Katwijk, Noordwijk, Hillegom, Utrecht-Merwedekanaalzone (1x RD, 3x TS)
 - 2019/2020 (8): Etten-Leur, Hilversum, Meierijstad, Nijmegen, Amsterdam, Westland, Rotterdam, Zwolle (5x RD, 3x TS)
 - 2021 (21): Meierijstad, Amsterdam, Rotterdam, Geertruidenberg, Drimmelen, Breda, Alphen a/d Rijn, Leiden, Helmond, Haarlem, Zandvoort, Pijnacker-Nootdorp, Apeldoorn, Schagen, Venray, Utrecht Science Park, Lisse, Sliedrecht, Diemen, Hattem, Gouda (1x RD, 20x TS)
 - 2022 (10): Ede, Etten-Leur, Roosendaal, Utrechtse Heuvelrug, Altena, Sittard-Geleen, Nijkerk, Gooise Meren, Geldrop-Mierlo, Heusden (1x RD, 9x TS)

Instructies voor Mentimeter

Bij welke organisatie werk je?

Niet alles kan overal + de grote verbouwing vraagt om keuzes

- Er zijn hoge doelen en grote opgaven
- Een visie bepaalt de richting, is toetsteen voor alles erna. Dus ook voor milieubelasting dan.

Keuzes en effecten ervan

- Keuzes nodig om doelen te halen
- Bij keuzes horen verschillende omgevingseffecten, die moet MER inzichtelijk maken
- Detail is niet nodig, maar maak risico's wel kwantitatief (hoeveel daken zijn er voor zon?)
- MER = reality check voor de doelen op juiste abstractieniveau

Een MER dat geen keuzes in beeld brengt en effecten, levert geen betere visie op, maar luchtfietserij

Met een OER naar een omgevingsvisie

- Zoveel omgevingsvisies, zoveel aanpakken.
- MER sluit aan bij reikwijdte, detailniveau én proces van de omgevingsvisie.
 - Agenderend: toekomstige keuzes
 - Faciliterend: keuzes in het proces
 - Toetsend: reflectie op gemaakte keuzes

Met een OER naar een omgevingsvisie

- Complexiteit is groter dan juridisch en inhoudelijk, praktische belemmeringen:
 - Kosten (adviesbureau & commissie m.e.r.) en capaciteit
 - Tijd
 - Voor aanbesteding
 - Voor NRD
 - Voor zorgvuldigheid in afweging
 - Voor feedback vanuit het OER
 - Aanpak omgevingsbeleid
 - Van beleidsneutraal tot volledig nieuwe strategische keuzes
 - Participatie, coalitieakkoord of inhoudelijke afweging leidend?
 - Parallelsproei (RES, woonvisie, etc.)
 - Aanpak implementatie Omgevingswet
 - Politiek
- Praktijk vraagt om OER aanpak toegesneden op aanpak van de omgevingsvisie
- Omgevingsvisie en OER zijn deel van breder omgevingsbeleid en politiek proces
- OER kan vooral bijdragen door meewegen van het omgevingsbelang in een zorgvuldig proces

Stelling

- De Commissie dient bij de toetsing van een planMER voor een Omgevingsvisie primair te beoordelen of het omgevingsbelang volwaardig wordt meegewogen bij besluitvorming.

(en dus zijn de inhoudelijke volledigheid van milieuinformatie, de concreetheid van besluiten en/of opzet van het MER minder belangrijk voor het toetsingsadvies)

De Commissie moet kijken of het omgevingsbelang
volwaardig wordt meegewogen, niet naar volledigheid,
concreetheid of opzet MER

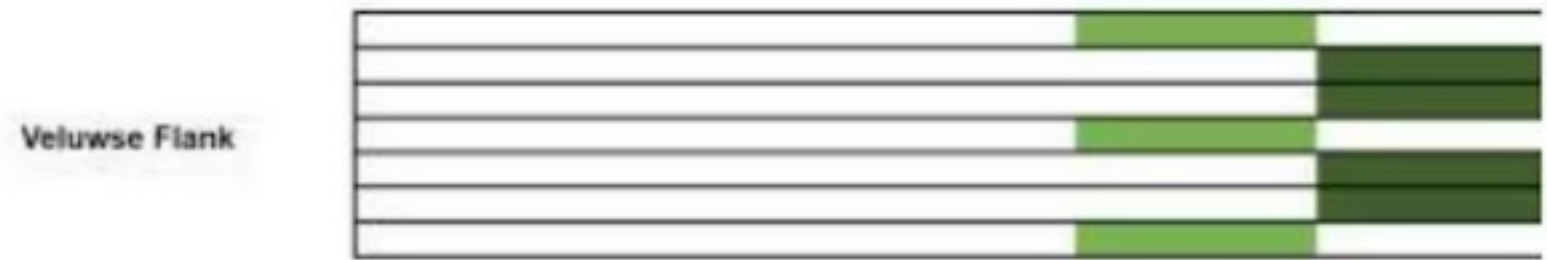
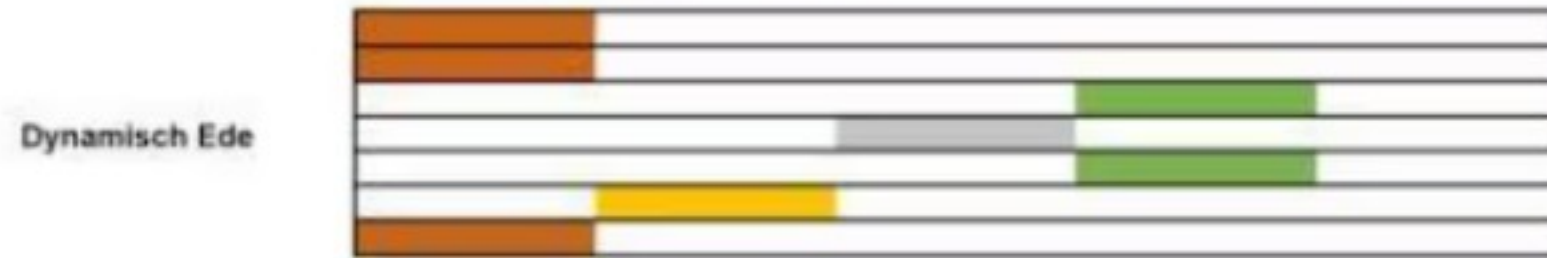
Eens

Oneens

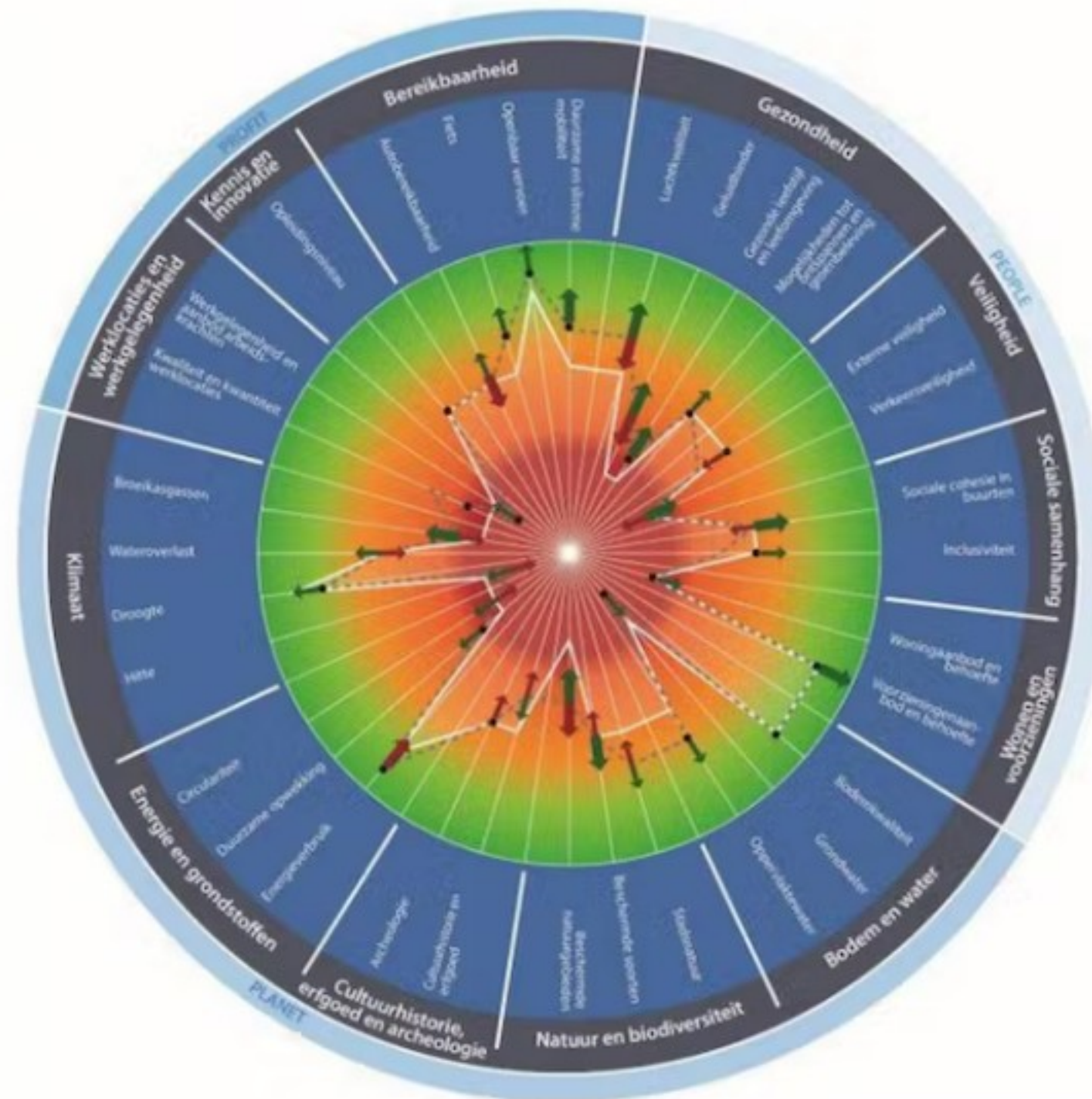
Effectbeoordeling

zeer negatief negatief neutraal positief zeer positief

Natuurlijk kapitaal
 Sociaal en gezond
 Wonen en voorzieningen
 Werken en landbouw
 Energie
 Duurzame bereikbaarheid
 Ruimtelijke kwaliteit

Rad van de Leefomgeving Haarlem 2030

Indicator	Huidige situatie	Autonome ontwikkeling	Invloed Omgevingsvisie
Droogte	Redelijk	Slecht	Positieve invloed
Mobiliteit			
Bereikbaarheid	Redelijk	Redelijk	Positieve invloed
Modal shift (versterken OV en fietsgebruik)	Slecht	Redelijk	Geen of beperkte invloed
Verkeersveiligheid	Redelijk	Redelijk	Positieve invloed
Gezondheid beschermen en bevorderen			
Geluid	Redelijk	Redelijk	Geen of beperkte invloed
Luchtkwaliteit	Redelijk	Redelijk	Geen of beperkte invloed
Geur	Slecht	Redelijk	Positieve invloed
Zoönosen	Slecht	Redelijk	Negatieve invloed
Externe veiligheid	Redelijk	Redelijk	Negatieve invloed
Stimuleren om te bewegen	Redelijk	Goed	Geen of beperkte invloed
Sociale voorzieningen	Redelijk	Redelijk	Positieve invloed
Ruimtelijke kwaliteit			
Groene omgeving	Goed	Redelijk	Geen of beperkte invloed
Energietransitie	Slecht	Redelijk	Positieve invloed

Stelling

De effectbeoordeling in het MER moet navolgbaar en herhaalbaar zijn

- Een ieder moet kunnen volgen hoe een score is bepaald en gewogen
- Aannames, kentallen en onzekerheden moeten duidelijk zijn
- Herhaalbaarheid is van belang voor monitoring, herzieningen en vervolgbesluiten

De effectbeoordeling in het MER moet altijd navolgbaar en herhaalbaar zijn

Ervaring Omgevingsvisies vanuit de praktijk

Strategisch integraal document vaak nog op hoofdlijnen

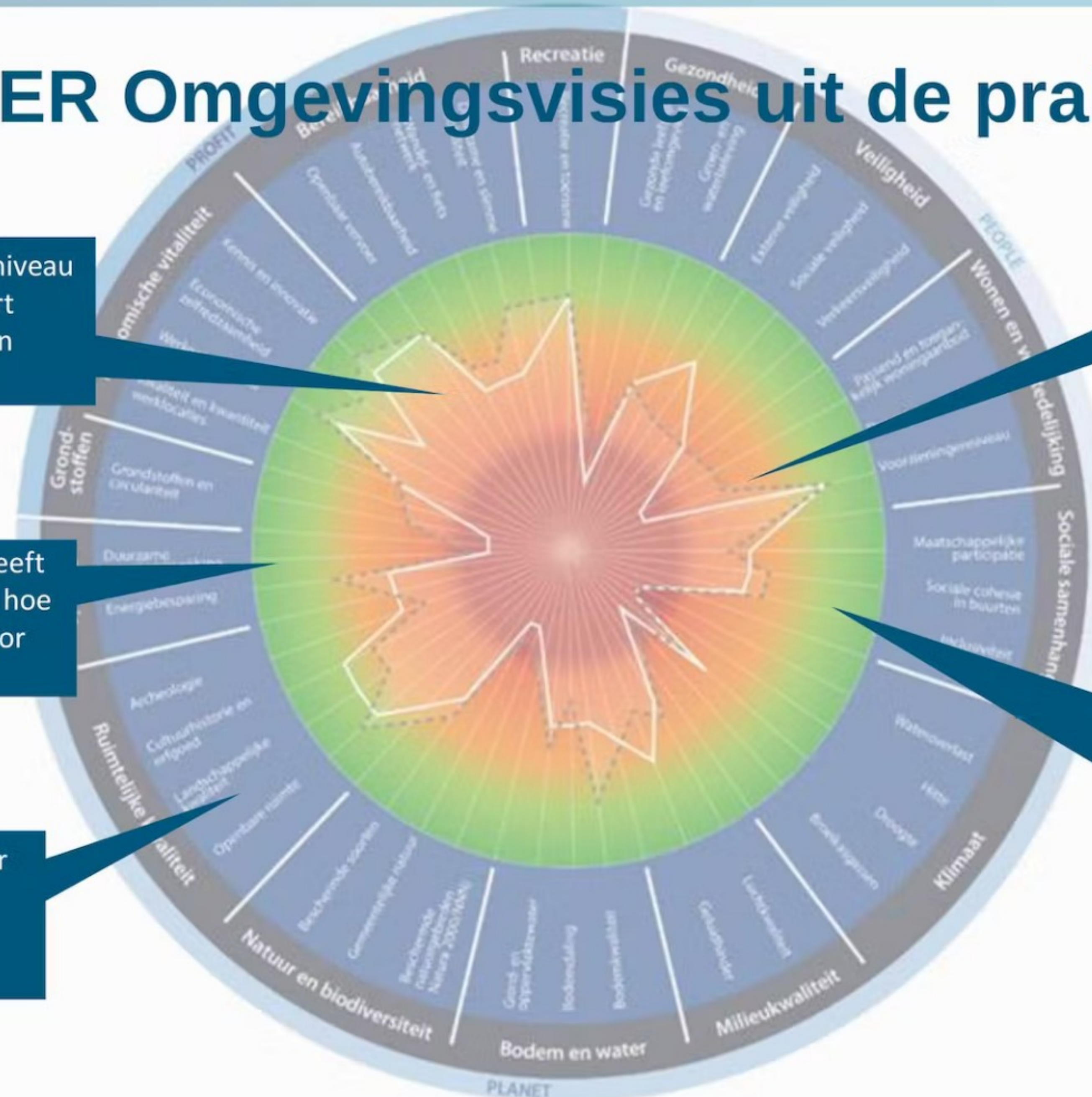
Omslag sectoraal naar integraal beleid vaak al een hele kluf voor een gemeente

Complexe vraagstukken zoals energietransitie of woningbouwopgave zijn nog niet altijd uitgekristalliseerd: keuzes vaak later gemaakt.

Doelen nog niet vaak concreet

Visie in wording nog erg in beweging

Ervaring OER Omgevingsvisies uit de praktijk

OER sluit aan bij detailniveau visie → vaak expert judgement en geen berekeningen

OER wordt als waardevol procesinstrument gezien!

Foto vd leefomgeving geeft goed integraal overzicht hoe de leefomgeving er voor staat!

OER kan middels tussentijdse beoordelingen/sessies informatie leveren om gaande weg bij te sturen = dynamisch

Veelal aanbevelingen voor nadere uitwerking Omgevingsplan of programma's

Ervaring toetsingsadviezen c-m.e.r. uit de praktijk

MER vaak onvoldoende locatiespecifiek of geeft geen inzicht in ruimteclaims → politiek/bestuurlijk gevoelig om nu al locaties aan te wijzen of men is nog niet zo ver

MER onvoldoende qua detailniveau onderzoeken → kwantitatief onderzoek is vaak niet goed mogelijk gezien het globale karakter van de visie

Worden doelen nu wel of niet gehaald? → doelen en beleid vaak nog niet concreet genoeg om dat inzicht te geven

Monitoring onvoldoende uitgewerkt → Focus overheid vaak in eerste instantie op omgevingsvisie/plan

Stelling:

- Een advies van de C-m.e.r. mag stevig zijn, maar moet wel toekomstgericht zijn.
 - Eens, een stevig advies kan helpen bij het beter maken van plannen en besluiten als er op het juiste moment invulling aan gegeven kan worden. Dat kan ook **in de toekomst** zijn, ná besluitvorming over de visie. Adviezen voor vervolg moeten dan wel dwingender opgelegd worden door de c-m.e.r.
 - Oneens, dít is het moment dat keuzes integraal gemaakt worden. Dus alle effecten moeten **nu**, ten tijden van de visie, tot in detail bekend zijn.

Advies Commissie m.e.r. mag stevig zijn, maar moet wel toekomstgericht blijven

Eens, stevig advies helpt, maar wel toekomstgericht

0

Oneens, maak keuzes nu inzichtelijk!

Welke tip neem mee je voor je collega die morgen met een Omgevingsvisie aan de slag gaat?

Vergeet de monitoring niet!

Van begin af aan mer betrekken

Ik ben toevallig deze collega :)

Betrek ons direct.

Een mer kan ook faciliterend in het proces

Vervolgproces vastleggen in omgevingsvisie

Start proces opstellen mer en visie gelijk oo. Iteratief proces

Haak aan op proces van de visie!

Inhoud MER moet navolgbaar en herhaalbaar zijn

Welke tip neem mee je voor je collega die morgen met een Omgevingsvisie aan de slag gaat?

Zoek verbreding van de keuzes via het MER (hoeken van het speelveld)

Vergeet uw burens niet bij een visie.